

Ref: KPS-høring

Oslo, 26. mars 2020

Lillestrøm kommune

kopi: OOFs medlemsorganisasjoner

Høringsuttalelse til:

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL FOR LILLESTRØM 2020-2031

Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) er paraplyorganisasjon for 14 medlemskommuner, deriblant Lillestrøm kommune, og 43 medlemsorganisasjoner i Oslo og Viken, og har som hovedformål å ivareta natur- og friluftslivet i regionen.

OPPSUMMERING AV OOFs FORSLAG

OOF foreslår følgende:

NATURMANGFOLDET MÅ STYRKES I PLANEN

- OOF foreslår et nytt delmål til side 15: «ivareta og styrke naturmangfoldet i hele kommunen.»
- Tap av naturmangfold er en stor bærekraftsutfordring og må derfor komme tydeligere fram i planen (side 14).

LILLESTRØM MÅ KARTLEGGE SINE NATUR- OG FRILUFTSVERDIER

- Kommunen bør utarbeide en Kommunedelplan for naturmangfold.
- Kommunen må få kartlagt og verdsatt sine friluftslivsområder.

ATTRAKTIVE LOKALSAMFUNN MÅ HA GODE MULIGHETER FOR FRILUFTSLIV

OOF mener at følgende avsnitt bør føyes til på side 17:

«Attraktive lokalsamfunn trenger attraktive friluftsområder, uberørt natur i sine nærområder og et nettverk av merkede og skiltede turveier/ferdselsårer, som binder sammen tettstedene, Marka, skogområdene, kulturlandskapet og de flotte områdene ved Øyeren, for naturopplevelse, rekreasjon, fysisk aktivitet og bedre helse. I umiddelbar nærhet til tettstedene skal det være attraktive utfartsområder med godt merkede stier og skiløyper som bringer folk innover i større naturområder og kulturlandskap. Ingen innbyggere i Lillestrøm kommune skal ha mer en 250 meter til nærmeste turvei eller friluftsområde.».

KOMMUNEN MÅ ETABLERE «GRØNN GRENSE»

OOF mener at Lillestrøm kommune må etablere en langsiktige og forpliktende utbyggingsgrenser rundt vekst-/fortettingsområdene, såkalt «grønn grense», som skal sikre innbyggerne i disse områdene tilgang til natur- og friluftsområder i sitt nærmiljø.

FRILUFTSLIVETS BETYDNING FOR FOLKEHELVEN MÅ KOMME TYDELIGERE FRAM

Friluftslivets betydning for det forbyggende folkehelsearbeid må komme tydeligere fram i planen og vi foreslår derfor følgende tekst på side 19:

«En viktig arena for å god mental og fysisk helse er friluftsliv og fysisk aktivitet utendørs. Lillestrøm kommune vil derfor prioritere god tilrettelegging for friluftsliv og støtteordninger til organisasjoner som stimulerer til aktivitet og friluftsliv.»

Videre følger OOFs kommentarer til satsingsområdene og målene i planen.

SATSINGSOMRÅDE: «KLIMA OG MILJØ»

OOF er positiv til satsingsområdet og spesielt til delmålene om at kommunen skal ha en «*kunnskapsbasert og varsom arealforvaltning*» og «*mer grønn mobilitet*». Vi har ellers følgende kommentarer til satsingsområde:

OOF MENER AT NATURMANGFOLD MÅ STYRKES I PLANEN

OOF mener at vern av naturmangfoldet er en så viktig sak for både Lillestrøm, og verden forøvrig, at det bør løftes opp som et eget delmål under hovedmålet «Klima og miljø».

OOF foreslår derfor følgende nye delmål øverste på side 15: «ivareta og styrke naturmangfoldet i hele kommunen.»

I tillegg foreslår vi i avsnittet nedenfor at kommunen også utarbeider en *Kommunedelplan for naturmangfold*.

Videre vil vi understreke at tap av naturmangfold også er en stor bærekraftsutfordring, slik FNs naturpanel har beskrevet dette i en rapport fra 2019; «*Tap av naturmangfold som følge av arealendringer, er en like stor trussel som klimaendringene.*»

OOF mener derfor at det på side 14, linje 5 og 6 bør føyes til et punkt om dette (uthevet): «De største bærekraftsutfordringene vi har i dag, er knyttet til klima, miljø og **tap av naturmangfold.**»

OOF ANBEFALER AT BÅDE NATUR- OG FRILUFTSLIVSVERDIENE KARTLEGGES

For OOF er det viktig at naturverdiene og viktige friluftslivsområder blir ivaretatt. På side 15 i planen står det mye bra om dette, men vi vil påpeke to forhold som er viktige for nå dette delmålet.

1. OOF anbefaler en Kommunedelplan for naturmangfold.

Vi anbefaler at Lillestrøm utarbeider en «Kommunedelplan for naturmangfold» slik flere kommuner i Akershus/Viken allerede har gjort, og slik Stortingsmelding nr. 14, «Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold», fra 2016 anbefaler.

2. OOF støtter Lillestrøms kartlegging og verdsetting av sine friluftslivsområder

Vi vet at Lillestrøm kommune er igang med å kartlegge og verdsette sine friluftslivsområder, og OOF har en avtale med Lillestrøm om å bidra i dette arbeidet. OOF har nettopp avsluttet arbeidet med å kartlegge og verdsette friluftslivsområdene i Oslo, og de umiddelbare reaksjonene fra saksbehandlere i Oslo kommune er at dette er et svært nyttig og effektivt virkemiddel for å få fram friluftslivsverdiene i arealsaker.

SATSINGSOMRÅDE: «BY- OG TETTSTEDSUTVIKLING»

Vi har følgende kommentarer til dette satsingsområde:

TILGANG TIL GRØNNE AREALER, TURVEIER OG FRILUFTSLIVSOMRÅDER ER VIKTIG FOR ATTRAKTIVE OG LIVSKRAFTIGE LOKALSAMFUNN

OOF er godt fornøyd med at planen på side 16 påpeker at grønnstruktur er viktige for å oppnå målet om attraktive og livskraftige lokalsamfunn.

Videre vil vi peke på følgende avsnitt fra planen; nederst på side 17: «*Boliger i byen må ha sol og felles utearealer. For at en variert befolkning skal kunne leve et godt liv i byen, må det finnes parker, områder for aktivitet og mosjon, lekeområder og områder for ungdom samt torg og byrom. Det er mangel på slike områder i Lillestrøm i dag*», og på side 18: «*Det må være en tilgjengelig, variert og sammenhengende grønnstruktur i hele kommunen. Særlig i områder med mye utbygging og press på arealer er det viktig at det avsettes nok arealer til dette, og at kvaliteten på den blågrønne infrastrukturen sikres og utbedres. Tilgjengelige og attraktive grønnstrukturer og gode forbindelser til naturområder og turdrag er med på å gjøre kommunens urbane områder, tettsteder og boligområder attraktive og helsefremmende.*»

OOF mener at en godt utviklet grønnstruktur med uberørt natur, friluftsområder med aktivitetsmuligheter og ferdselsårer/grønne korridorer som binder tettstedene sammen med Marka/skogområdene, kulturlandskapet og de flotte områdene ved Øyeren, er vesentlig for befolkningens muligheter for naturopplevelse, friluftsliv og fysisk aktivitet. Det igjen gir en sunn befolkning, både mentalt og fysisk.

Forskning har vist at en stor andel av befolkningen foretrekker friluftsliv for å styrke sin fysiske helse. I stortingets friluftslivsmelding (2016) framkommer det at hele 61% foretrekker fysisk aktivitet i naturen og nærmiljøet.

Andre undersøkelser har vist at avstanden til friluftslivsområder og turveier har avgjørende betydning for om lite aktive personer lokkes ut til turgåing og aktivitet. OOF mener derfor at dette punktet i planen bør styrkes og foreslår følgende ekstra avsnitt på side 17, etter avsnitt fem:

«Attraktive lokalsamfunn trenger attraktive friluftsområder, uberørt natur i sine nærområder og et nettverk av merkede og skilte turveier/ferdselsårer, som binder sammen tettstedene, Marka, skogområdene, kulturlandskapet og de flotte områdene ved Øyeren, for naturopplevelse, rekreasjon, fysisk aktivitet og bedre helse. I umiddelbar nærhet til tettstedene skal det være attraktive utfartsområder med godt merkede stier og skiløyper som bringer folk innover i større naturområder og kulturlandskap. Ingen innbyggere i Lillestrøm kommunene skal ha mer en 250 meter til nærmeste turvei eller friluftsområde.»

OOF FORESLÅR ETABLERING AV UTBYGGINGSGRENSER; «GRØNN GRENSE» RUNDT KOMMUNENS VEKST-/FORTETTINGSOMRÅDER

I den vedtatte areal og transportplan for Oslo og Akershus står det at kommunene skal etablere en byggegrense rundt tettstedene, for å sikre at flest mulig får kort vei til både kollektivtransport og grønne områder.

OOF foreslår derfor at Lillestrøm kommune etablerer langsiktige og forpliktende utbyggingsgrenser rundt vekst-/fortettingsområdene, såkalt «grønn grense», som skal sikre innbyggerne i disse områdene tilgang til natur- og friluftsområder i sitt nærmiljø.

MEDVIRKNING OG FRIVILLIGHET ER VIKTIG FOR ATTRAKTIVE OG LIVSKRAFTIGE LOKALSAMFUNN

OOF er godt fornøyd med at planen påpeker betydningen av medvirkning og frivillighet for å oppnå attraktive og livskraftige lokalsamfunn. På side 16 står følgende: «Ved å gi innbyggerne innflytelse i utviklingen får vi bedre løsninger ...», og litt lengre nede på siden: «Et godt samarbeid mellom frivillighet og kommune bidrar til å skape levende lokalsamfunn.»

For OOF blir det da viktig med gode medvirkningsprosesser som sikrer at befolkningens behov for grøntarealer, turveier o.l. ivaretas.

Særlig viktig er det at grøntområder, turveier o.l. planlegges overordnet og i en tidlig fase, gjerne gjennom større overordnede områdeplaner. Dette har jo Lillestrøm kommune gode erfaringer med og mye kunnskaper om f.eks. gjennom områdeplanen for Nitelva.

OOF mener også at organisasjonenes frivillige arbeid må støttes, og at det er særlig viktig med en generell driftsstøtte, slik at organisasjonene kan holde i gang

og utvikle sine friluftslivsaktiviteter til kommunens innbyggere, særlig til de minst aktive. Det å få flest mulige av kommunens innbyggere ut i skog og mark gir klare helse- og trivselsmessige gevinster.

SATSINGSOMRÅDE: «HELE LIVET»

OOF har følgende kommentarer til dette satsingsområde:

OOF MENER AT FRILUFTSLIVETS BETYDNING FOR FOLKEHELSEN MÅ KOMME TYDELIGERE FRAM

Friluftslivets betydning for den mentale og fysiske helsen kommer dårlig fram i planen. På side 19 står det litt vagt at: «Livskvalitet og helse skapes på mange arenaer ...» og på side 25 er det et eget folkehelse-kapittel der friluftsliv og fysisk aktivitet ikke nevnes.

OOF mener at friluftsliv og folkehelse henger nøye sammen. En rapport, fra Vista Analyse, har vist at det norske samfunn kan spare opp imot 80 milliarder kr pr år, dersom den inaktive delen av befolkningen øker aktivitetsnivået.

OOF mener derfor at friluftslivets rolle for det forbyggende folkehelsearbeid burde komme tydeligere fram i planen og vi forslår derfor følgende tekst etter 3. avsnitt på side 19:

«En viktig arena for god mental og fysisk helse er friluftsliv og fysisk aktivitet utendørs. Lillestrøm kommune vil derfor prioritere god tilrettelegging for friluftsliv og støtteordninger til organisasjoner som stimulerer til aktivitet og friluftsliv».

Med vennlig hilsen
Tom Fremstad
Generalsekretær

Johan Hval
Rådgiver